

Suomen ilmailun turvallisuussuunnitelma 2022-2026 (FPAS) julkaistiin 6.4.2022.

Turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosittain. Se sisältää keskeiset toimenpiteet, joilla vahvistamme Suomen ilmailujärjestelmän suorituskykyä ja kestävyyttä kaiken tyyppisiä toimintaympäristön muutoksia vastaan ja tuemme Suomen ilmailuun kohdistuvien riskien hallintaa.

Tällä tiedotteella kerrotaan FPASin keskeisistä lentokoulutuksen turvallisuustoimenpiteistä, velvoittavuudesta ja yhteistyöstä turvallisuuden edistämiseksi. Toimenpiteiden taustalla on mm. kansallinen lentokoulutuksen riskikuvatyo. Sitä tehdään yhteistyössä toimijoiden kanssa. Ole mukana vaikuttamassa kansalliseen turvallisuustyöhön ja hyödynnä sen tuloksia omassa toiminnassasi.

Tutustu Suomen ilmailun turvallisuusohjelmaan, -suunnitelmaan ja suorituskykymittaristoon Traficom sivuilla (*hakusana FASP*). Pääset sinne [tästä linkistä](#).

Turvallisuutta yhteistyöllä – lentokoulutuksen turvallisuustoimenpiteet

FPAS 2022-2026 toimenpiteet lentokoulutusorganisaatioille

Erityisesti lentokoulutusorganisaatioita koskevat toimenpiteet:

- SYS.ATO.001, Lentokoulutuksen turvallisuus
- OPER.LOC.001.1, Hallinnan menetys lennolla (LOC-I)
- OPER.MAC.005.1, Ilmassa tapahtuvat ilma-alusten yhteentörmäykset (MAC)
- OPER.CFIT.006.1, Ohjattavissa olevan ilma-aluksen törmäys maastoon (CFIT)
- OPER.RE.002.1, Kiirotieltä suistuminen (RE) (lentokoneet)
- OPER.RI.004.1, Kiirotiepoikkeamat (RI) (lentokoneet)
- SYS.HECO.002, Helikopteritoiminnan turvallisuus (helikopteritoiminnan koulutus)

Lisäksi lentokoulutusorganisaatioita koskevat myös Traficom ja kaikkien toimijoiden vastulla olevat ao. toimenpiteet:

- SYS.001.1, Suomen ilmailun turvallisuusohjelma
- SYS.002.1, Suomen ilmailun turvallisuussuunnitelma
- SYS.003.1, Suomen ilmailun turvallisuuden suorituskykytavoitteet ja -mittarit
- SYS.004.1, Suomen ilmailun riskienhallinta
- SYS.007.2, Muutoksenhallinta osana turvallisuudenhallintaa
- SYS.007.3, Uudet liiketoimintamallit
- SYS.008.1, Ilmailun kyberturvallisuus

FPAS sisältää hyödyllistä tietoa kansallisen ja EASA-tason turvallisuustyöstä. Lentokoulutusorganisaatioiden on käsiteltävä heidän vastuulleen osoitetut FPAS-toimenpiteet ja toteutettava ne tarvittavilta osin. Alla on otettu esimerkkinä toimenpide SYS.ATO.001, Lentokoulutuksen turvallisuus. Tässä tiedotteessa kerrotaan tarkemmin, mitä se yksittäisen organisaation kannalta tarkoittaa.

FPAS-toimenpide SYS.ATO.001, Lentokoulutuksen turvallisuus

Lentokoulutuksen (ATO) osa-alueen kansallisen riskikuvan keskeisenä skenaariona on edelleen operatiivisella tasolla ilmatilan havainnointi, jonka puute voi johtaa yhteentörmäysvaaraan (MAC), erityisesti yksinlennoilla valvomattomilla lentopaikoilla.

Järjestelmätasolla keskeiseksi skenaarioksi nousi negatiivinen koulutus, ja sen osalta erityisesti puutteet FSTD-laitteiden vikojen huomioimisessa.

Toimenpide:

Lentokouluttajien on käsiteltävä osana turvallisuudenhallintaansa yllä kuvatut kansallisella tasolla tunnistetut keskeiset skenaariot ja itse tunnistamansa uhat oman toimintansa osalta, määritettävä hyväksyttävä turvallisuustaso sekä tehtävä tarvittaessa toimenpiteitä riskien pienentämiseksi hyväksyttävälle tasolle.

Traficom sisällyttää keskeisen tunnistetun skenaarion valvontasuunnitelmaansa yhdeksi valvonnan painopistealueista.

Toimenpiteen tavoite:

Toteuttaa Suomen ilmailun riskienhallintaa ATO-osa-alueella varmistamalla yllä kuvattuun uhkaskenaarioon liittyvien riskien pysyminen hyväksyttävällä tasolla.

Toteutuksen vastuutaho:

Lentokoulutusorganisaatiot
Traficom

Aikataulu ja lopputuote

2022-2023. Yllä kuvattu toimenpide on käsitelty organisaatioiden turvallisuudenhallinnassa ja tulokset käsitelty Traficomien valvonnan yhteydessä.

Toteutuksen tilanne

Toimenpide käynnissä.

Kuva: Jani Hottola

Mikä on kansallinen riskikuva ja mitä hyötyä siitä on?

Kansallisen riskikuvan tavoitteista ja ylläpidosta kerrotaan tarkemmin *Suomen ilmailun turvallisuusohjelma FAS-Pin luvussa 2.6. (FASP versio 7.0 on julkaistu 10.12.2020)*. Pähkinäkuoressa se tarkoittaa Suomessa lentokoulutuksen osalta sitä, että riskikuvatyössä pyrimme tunnistamaan **keskeiset lentokoulutukseen liittyvät uhat, myös ennakoiden tulevia muutoksia**. Sen jälkeen **arvioimme uhiin liittyvän riskitason**. Lopputuloksena sekä viranomainen että lentokoulutusorganisaatiot saavat **tietoa oman riskiperusteisen turvallisuustyönsä ja turvallisuutta parantavien toimenpiteidensä pohjaksi**. Keskeisten uhkien ja riskitason lisäksi saamme tietoa siitä, mitkä asiat Suomessa ovat hyvällä tasolla. Tämä on tärkeää, jotta voimme jatkaa hyvää **työtä vahvuuksien ylläpitämiseksi**. Työn tuloksia hyödynnetään päivittäisessä työssä. Vuositasolla tulokset vaikuttavat turvallisuus-suunnitelman toimenpiteisiin.

Lentokoulutuksen riskikuvatyötä tehdään **yhteistyössä toimijoiden kanssa**. Viimeisin Traficomien ja ATO-toimijoiden yhteinen riskipaja pidettiin 10.2.2022, koronatilanteen takia etätilaisuutena. Ole jatkossa mukana vaikuttamassa kansalliseen turvallisuustyöhön ja hyödynnä sen tuloksia omassa toiminnassasi.

Miten organisaation pitäisi käsitellä FPAS-toimenpiteet?

Riskienhallinnan näkökulmasta toimijan on tunnistettava toimintansa turvallisuuteen liittyvät uhat ja hallittava niihin liittyviä riskejä. Riskienhallinta on osa organisaatioiden turvallisuudenhallintajärjestelmää. Kansallisen tason toimenpiteet tukevat organisaation omaa riskienhallintaa.

Esimerkiksi toimenpiteen SYS.ATO.001, Lentokoulutuksen turvallisuus kohdalla on lueteltu kansallisesta ATO-riskikuvasta esiin nousseita uhkia. Ne tulee käydä läpi ja varmistaa, onko kyseisiä uhkia tunnistettu organisaation omissa riskienhallinnassa. Jos ko. uhat löytyvät jo uhka/riskirekisteristä tulee varmistaa, että niiden käsittely sekä päätökset tarvittavista toimenpiteistä ja vaikutusten seurannasta ovat ajan tasalla. Jos FPAS-toimenpiteessä on uhkia, joita toimija ei ole aiemmin tunnistanut, on tarpeen arvioida, liittyvätkö kyseiset uhat organisaation omaan toimintaan.

Organisaation tulee käsitellä omaan toimintaansa liittyvät uhat omissa riskienhallintaprosessissaan vastaavasti, kuin se käsitelisi itse tunnistamansa uhat. Riskienhallintaan kuuluu, että organisaatio on ottanut kantaa siihen,

ovatko uhkiin liittyvät toimijaa koskevat riskit hallinnassa ko. organisaation toiminnassa ja dokumentoinut perustelut (evidence of risk controls).

Yksi tärkeä turvallisuudenhallintajärjestelmän tietolähde on organisaatioiden oma poikkeamaraportointi. Jokai-

Kuva: Jani Hottola

selle organisaatiolle tapahtuu kuitenkin vain rajallinen määrä satunnaisia poikkeamia. **Kaikille organisaatioille on tärkeää etsiä hyödyllistä lisätietoa myös muista tietolähteistä.** Kansallisen riskikuvatyön tulokset ja esimerkiksi FPAS-toimenpiteet ovat myös organisaatioiden työn tukemista. Niiden avulla kootaan kansallisella tasolla tärkeä turvallisuustietoa yhteen ja jaetaan sitä kaikkien toimijoiden hyödynnettäväksi.

On hyvä muistaa, että **FPAS-toimenpiteeseen nostetut uhat koetaan kansallisella tasolla tärkeiksi; haluamme varmistaa, että kaikilla ATO-toimijoilla niihin liittyvät riskit ovat hallinnassa.** Listalla ei oteta kantaa yksittäisen ATO-organisaation riskitasoon tai suoriutumiseen. Yksittäinen toimija voi suhtautua listaan ns. muistilistan tavoin ja varmistaa, että omassa organisaatiossa ko. asiat ovat kunnossa.

Mistä löytyy lisätietoa lentokoulutusorganisaatioille

Alla olevilta sivuilta löydät lentokoulutukseen liittyvää ohje- ja muuta materiaalia:

- Traficomin sivuilta www.traficom.fi
 - Traficomin [lentokoulutuksen sivut](#)
 - Traficomin [Lentoturvallisuusilmoitussivut](#) (onnettomuudet, vaaratilanteet ja poikkeamat)
 - [Ilmailun turvallisuustiedotteet](#)
 - [Ilmailun uutiskirjeet](#)
 - Traficomin [Lentosimulaattorit ja muut koulutuslaitteet, eli FSTD:t-sivu](#)
 - Traficomin [Helikopteriturvallisuus-sivu](#)
 - FASP-asiat sivulta [Suomen ilmailun turvallisuusohjelma, -suunnitelma ja suorituskykymittarit](#)
 - Suomen ilmailun turvallisuustilanne: [Liikennefakta-sivut](#)
 - [Ilmailun turvallisuustietoa kootusti](#)
 - [Ilmailun pääsivu](#)
 - [Turvallisuuskulttuuri SMS-työn osana – mitä se on?](#) Traficomin webinaari ilmailun organisaatioille ja ammattilaisille
 - [Turvallisuuskulttuuri ja muut kulttuuriset elementit ilmailun arjessa](#)
- EASAn sivuilta:
 - [Safety Management & Promotion-sivut](#) [EASAn Aircrew & Medical-sivut](#)
- Onnettomuustutkintakeskuksen (OTKES) [sivut](#)
- [Skybrary](#)

